

Mieczysław Karas

GRAMATYKA OPISOWA JĘZYKA POLSKIEGO DLA RUSYCYSTÓW NA WYDZIALE
ZAOCZNYM WSP
(Doświadczenia wykładowcy)

Nauka gramatyki języka polskiego napotyka na specjalne trudności wśród słuchaczy Wydziału Zaocznego, podobnie zresztą dzieje się na studium stacjonarnym. Wynikają one po pierwsze ze specyfiki dość trudnego przedmiotu, po drugie zaś z tego, że znaczna część słuchaczy nie posiada dostatecznych podstaw z tego zakresu. tłumaczy się to zaniedbywaniem gramatyki w szkołach podstawowych i średnich.

Licząc się z wyłuszczonej wyżej obiektywnymi przyczynami, musi się słuchaczy otoczyć troską szczególną. Dlatego też zarówno wykłady jak i ćwiczenia z tego przedmiotu, a wreszcie i praca ich i z nimi powinna być bardzo usilna, aby doprowadzić do gruntownego opanowania wymaganego programu materiału.

Nauka gramatyki języka polskiego nie jest zresztą celem samym dla siebie. Ma ona bowiem z jednej strony pomagać słuchaczom przy opanowaniu gramatyki języka rosyjskiego przede wszystkim, z drugiej zaś przy nauce gramatyki języka staro-cerkiewno-słowiańskiego, a wreszcie także przy nauczaniu gramatyki historycznej języka rosyjskiego. Mając na względzie przedstawione okoliczności i cele, przeznaczają się na naukę gramatyki języka polskiego specjalnie dużą liczbę godzin wykładowych i ćwiczeniowych, tak w sesji letniej jak również zimowej, przy czym główny ciężar nauczania przesunięty jest na ćwiczenia. Małe bowiem grupy ćwiczeniowe ułatwiają z jednej strony bliski kontakt słuchaczy z uczącym, po drugie zaś zwiększają możliwość bezpośredniej kontroli. Wykłady odgrywają rolę specjalną. Ich celem jest systematyczne przedstawienie programowego materiału, omówienie zagadnień węzłowych i trudnych, kontrola percepcji, wskazanie na literaturę. Postępujące zaś z opóźnieniem 2-4 godzin ćwiczenia wiążą przy-

swoją teoretycznie wiedzę z konkretnym materiałem językowym, ucząc jego analizy, sposobów interpretacji, umiejętności językowego myślenia. Oprócz ćwiczeń, ważną rolę odgrywają dobrowolne, indywidualne konsultacje.

W ten sposób przerobiony materiał przedmiotu staje się podstawą pracy całorocznej słuchaczy. Poza wykładami i podaną literaturą, słuchacze otrzymują do pracy domowej szczegółowy plan uczenia się z rozbićm poszczególnych partii materiału na miesiące, a właściwą dla odpowiedniej części materiału literaturą.

Podstawowym elementem kontroli pracy domowej słuchaczy są tzw. prace kontrolne. Ich tematyka związana jest ściśle z podanym słuchaczom całorocznym planem nauczania. Tak więc poszczególne tematy ogarniają coraz to nowe partie materiału, ostatnia zaś z nich, końcowa jego część, zawiera problemy, sumujące całość wymaganego materiału.

Niezależnie od podanej problematyki słuchacze obowiązani są zdawać, w krótkich notatkach przy pracach kontrolnych, relacje z postępu pracy domowej (jakie części materiału przerobili, co im sprawia specjalną trudność). Dzięki temu można natychmiast dane zagadnienie wyjaśnić. Oprócz tego każda praca, poza ukazaniem błędów i wskazówek co do ich poprawy, posiada szczegółową recenzję z wytycznymi dla słuchaczy, jakie części materiału przedstawiają się słabo, na jakie zagadnienia należy zwrócić uwagę szczególną.

Recenzje prac i zawarte w nich wyjaśnienia zastępują w pewnym - rzecz jasna - stopniu konsultacje na studium stacjonarnym. Ważną i pomocną formą kontroli są wreszcie organizowane przed sesją egzaminacyjną repetytoria i konsultacje. Te ostatnie otrzymują słuchacze także w ciągu roku, w terminach co drugi miesiąc, bądź przyjeżdżając do siedziby Uczelni, bądź też dzięki przyjazdom do wybranych punktów pracowników wydziału zaocznego. Na tych konsultacjach, oprócz pomocy i wyjaśnień, prowadzi się również kontrolę pracy domowej.

W ten sposób przygotowani słuchacze przystępują do egzaminu, który jest ostatnią formą kontroli.

Dotychczasowe doświadczenia wykazują ogólnie dobre przygotowanie. Wypadki lekceważenia są niezwykle rzadkie. Zdarzają

się jednak egzaminy poprawkowe. Przy egzaminie bierze się pod uwagę nie tylko jego przebieg, ale także całoroczną, kontrolowaną pracę własną.